

Michal Kučera: Ministerstvo zemědělství se nesmí stát servisní organizací velkých agroholdingů

19.12.2025 - Michal Kučera | TOP 09

Jako poslanec a člen Zemědělského výboru Poslanecké sněmovny musím reagovat na rozhovor nového ministra zemědělství Martina Šebestyána, který na první pohled působí věcně, ale pod povrchem odhaluje znepokojivé tendence. Vidím tiché přesměrování ministerstva zpět do náruče velkých agrárních struktur v čele s Agrární komorou a Potravinářskou komorou a systematické hledání viníka v podobě státu za problémy, které si sektor z velké části způsobil sám.

Agrární komora je samozřejmě legitimní zájmový hráč, ale nesmí se stát „spolumajitelem“ ministerstva. Dnes jsme svědky propojování struktur ministerstva a Agrární komory nejen na úrovni lobby, ale i personálně, a to přímo v oblasti dotační politiky. To je pro TOP 09 nepřijatelné. Firmy organizované v Agrární komoře jsou příjemci dotací, zatímco jejich lidé se podílejí na přípravě pravidel, podle kterých se tyto dotace vyplácejí. Jde o učebnicový střet zájmů. Stát má nastavovat neutrální pravidla pro všechny, ne umožnit největším hráčům, aby si kreslili dotační programy na míru. Symbolickým gestem, které ukazuje směr, je příchod bývalého tajemníka Agrární komory na ministerstvo.

Ministr opakovaně používá argument, že výkonnost českého zpracovatelského sektoru je jen na 56 procentech evropského průměru. To považuji za argumentační faul. Když někdo deset až patnáct let dominuje svému odvětví, sedí ve vedení komor, má přístup k dotacím a pak si stěžuje na nízkou výkonnost a žádá další podporu od státu, je to přiznání vlastního selhání, nikoli obžaloba státu. Odpovědnost za výkonnost leží na managementech těchto firem. To, že nedostatečně investovaly do inovací, modernizace a marketingu, nelze donekonečna maskovat voláním po další státní pomoci. Stát může vytvářet podmínky, ale není manažerem soukromých podniků.

Shodneme se na cíli zvyšovat přidanou hodnotu, ale lišíme se v tom, kdo má nést odpovědnost. Za TOP 09 prosazujeme, aby stát podporoval férové prostředí a cílil podpory na menší a střední podniky a lokální zpracovatele. Nyní slyšíme starý příběh, v němž odpovědnost manažerů velkých podniků mizí a místo toho se natahuje ruka ke státní kase. Ukázkovým příkladem je dotační program 13, do kterého natekly stovky milionů korun pro velké firmy, aniž by to vedlo ke skokovému nárůstu výkonnosti. Pokud někdo deset let čerpá investiční dotace a výsledek je stále „56 % Evropy“, měl by si sáhnout do svědomí ohledně toho, jak investoval a co udělal pro produktivitu.

Ministr nyní říká, že program 13 příští rok „asi nebude“, protože nejsou peníze. Jde o klasickou dvojitou řeč. Na jedné straně kritizuje pozastavení programu, ale sám ho neobnoví a fakticky tak pokračuje v rozpočtové linii předchozí vlády. Klíčové pro nás je, aby případné budoucí investiční programy byly transparentní, dostupné i menším firmám a aby se hlavně reálně vyhodnocoval jejich přínos.

Nejproblematičtější částí rozhovoru jsou ministrové výroky ke střetu zájmů a Agrofertu. Systematicky relativizuje platné soudní judikáty a připravuje půdu pro změnu zákona, která by mohla zpětně legalizovat sporné praktiky. To je v příkrém rozporu s postojem předchozího ministra Výborného. Tvzení, že zákonodárce „nikdy nechtěl“, aby se zákon vztahoval na nárokové dotace, vnímáme jako přípravu na změkčení pravidel ve prospěch velkých holdingů.

Nesouhlasím ani s kritikou tzv. goldplatingu u erozních standardů. Česká republika má objektivně vysokou míru eroze půdy kvůli velkým lánům z dob kolektivizace. Ochrana půdy byla pro předchozí vládu prioritou a jako předseda Zemědělského výboru jsem přísnější standardy podporoval. Ministrovo tvrzení je spíše ideologický postoj než odborný argument.

Zásadní rozdíl mezi naším přístupem a tím, co naznačuje ministr, spočívá v tom, že my chceme rovná a předvídatelná pravidla pro všechny. Podpora má posilovat konkurenci, nikoli koncentraci moci v rukou několika velkých podniků. Nejsme ani tak překvapeni jako spíše rozladěni. Vidíme návrat k produkčnímu modelu, oslabování environmentálních standardů a nebezpečné přiblížení ministerstva velkým agrárním strukturám. TOP 09 nabízí cestu moderního zemědělství, které stojí na inovacích, kvalitě a péči o krajinu, ne na tom, že stát bude suplovat manažerskou práci a sanovat investiční zanedbání soukromých firem. Odpovědnost za výkonnost sektoru leží primárně na bedrech těch, kdo v něm podnikají.

<https://www.top09.cz/co-delame/tiskove-zpravy/michal-kucera-ministerstvo-zemedelstvi-se-nesmi-stat-servisni-organizaci-velkych-agroholdingu-32761.html?clanek=32761>